

Infància

LA CIUTAT, AMB ULLS D'INFANT

Vuit escoles de La Salle s'acosten al món de l'arquitectura dissenyant una maqueta de la ciutat que somien per al futur

XAVIER TEDÓ

Incorporar conceptes d'arquitectura i urbanisme a primària i secundària. Sota aquesta premissa, vuit escoles de La Salle han participat aquesta tardor en un projecte pedagògic pioner de l'Escola d'Arquitectura de La Salle - URL impulsat pel Congrés d'Arquitectura 2016. Roger Subirà, director d'aquest congrés, que se celebra cada vint anys i que marca el full de ruta del sector, explica com va sorgir la iniciativa: "El Congrés explora

el món de l'arquitectura i aquest any hem obert un procés participatiu amb diferents institucions perquè triessin el tema, i La Salle va escollir l'àmbit educatiu perquè té alumnes d'arquitectura i alumnes de primària i secundària cobrint totes les etapes formatives". El context polític també hi ha ajudat: "S'està aprovant la llei d'arquitectura de Catalu-

nya, que estableix que el Govern ha de vetllar –amb el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC)– per millorar la percepció i el coneixement de l'arquitectura entre la població, i aquest projecte és un primer assaig".

El professor de La Salle i coordinador del projecte, Narcís Font, anota que l'objectiu principal d'aquesta innovadora proposta educativa és "di-

vulgar l'arquitectura a les escoles perquè la societat està canviant". "Els veïns prenen part en processos participatius per dissenyar les ciutats i els arquitectes han de saber interactuar amb el ciutadà. L'arquitecte estrella que abans ho feia tot ara és un arquitecte dialogant que escolta les demandes de la gent", explica. Subirà afegeix que, "més enllà que els alumnes tinguin uns coneixements d'arquitectura, el més important és que abordin els reptes que tenen davant seu les ciutats, com on s'ha de produir l'energia".

Per aquest motiu, els alumnes de totes les línies i nivells de les vuit escoles que han participat en els tallers impartits per estudiants de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la URL sota la coordinació de Font han debatut sobre temes presents en totes les agendes urbanes. L'espai públic, la natura dins de la ciutat, les infraestructures energètiques, la integració social, el transport públic i privat, la producció agrícola, els equipaments, la gestió dels residus, les *smart cities* o el model d'habitatges, així com la densitat i les activitats econòmiques han centrat l'atenció dels alumnes per dibuixar la ciutat que somien.

LA CIUTAT IDEAL

D'aquest debat en va sortir una petita maqueta d'una ciutat ideal (de 50 x 50 cm) que recollia les reflexions dels estudiants tenint en compte els elements i les problemàtiques urbanes presents en els entorns específics i reals de cadascuna de les escoles de La Salle. Font assenyala que les maquetes es dissenyaven en funció de l'edat dels alumnes: "Els més petits feien una casa, escola o parc ideal, mentre que els de pri-

mària dissenyaven equipaments, edificis o habitatges plurifamiliars, i els de secundària se centraven en conceptes més abstractes, com el transport i l'energia". Aquests fragments es combinaven posteriorment per construir la maqueta definitiva de la ciutat somiada per cada centre, que s'han exposat al COAC i que ara es podran veure en diferents equipaments municipals. L'arquitecte i docent deixa clar que els interessava més "el procés que el resultat final": "Que els estudiants d'arquitectura prenguin nota dels seus consells i reflexionin sobre les seves demandes".

PROPOSTES SORPRENENTS

El director del Congrés, que va ser present al taller que es va fer a La Salle Comtal, destaca la implicació dels alumnes en el projecte. També la seva iniciativa: "Apuntaven a enginyers. Van muntar una presa artificial en un parc amb un llac per fer energia amb un molí, i no és una idea forassenyada". Subirà considera que els nens tenen idees fresques, com "concebre tota una ciutat en un sol edifici, una opció que ja és una realitat amb els macrocomplexos turístics però també en blocs de recent construcció d'arreu del món".

Abordant el tema de la densitat, es va preguntar als alumnes si preferien viure en cases unifamiliars amb jardí o en un gran edifici amb parc, i majoritàriament es van decantar per la segona opció: "Els infants pensen col·lectivament; si poden conviure i jugar junts, molt millor". El director de La Salle Gràcia, Joan Such, considera que l'escolta activa és l'aspecte que més valora la mainada: "La valoració que fem de la iniciativa és que va ser molt profitosa i interessant perquè se'ls va preguntar la seva opinió sobre com creuen que han de ser les ciutats i això els va en-

grescar, perquè es van sentir protagonistes". Aquest centre de la plaça del Nord va decidir que un curs de cada etapa es beneficiés del projecte perquè fos el màxim de transversal possible i van prendre-hi part els estudiants de sisè de primària, de quart d'ESO i de primer de batxillerat, així com els que fan el cicle formatiu de grau superior d'arquitectura. "Vam fer un mostreig perquè si ho fèiem a totes les classes afectava el funcionament de l'escola", anota el director.

A les maquetes es va reflectir la filosofia que impera al centre gracienc: "Sempre fomentem la creativitat perquè no es marquin límits, perquè no descartin idees per absurdes que semblin, i això es va notar en els seus treballs". Una prova d'això són els parcs públics amb moltes zones lúdiques i de descans on persones i animals de companyia comparteixen espai: "No hi ha pipicans, no volen discriminar els gossos, que tenen fins i tot una zona per jugar igual que la mainada". Els més grans de l'escola han aportat diferents solucions per millorar l'eficiència energètica: "Com que viuen a Gràcia i els carrers són estrets han proposat limitar l'alçada dels edificis i fer els carrers més amples buscant més llum als pisos inferiors. També instal·lar doble vidre als pisos per conservar l'escalfor a l'interior".

A La Salle Bonanova hi han participat els alumnes de P5, 4t de primària i 3r d'ESO, que també han planificat la ciutat que desitjarien tenir en el futur. "Les propostes que han posat damunt la taula són fruit de la realitat que es troben a la seva vida quotidiana", remarca el director de l'escola, Joan Carles Jara, que revela a tall d'exemple que "els de P5 demanen places amb sorra per poder jugar", perquè les que tenen a prop "totes són dures". Jara destaca altres virtuts del projecte: "Ha sigut un treball col·laboratiu que hem tingut la sort de poder fer en anglès, amb traductors per als més petits, perquè bona part dels estudiants universitaris que feien el taller eren estrangers".*

LA SALLE GRÀCIA

La referència Francesco Tonucci, el gran referent

El pedagog Francesco Tonucci va impulsar el 1991 a Faro (Itàlia), la seva població natal, el projecte de fer una ciutat concebuda per als infants perquè els més petits gaudissin d'autonomia sota la premissa que "una ciutat on els nens són al carrer és una ciutat més segura". Aquesta revolucionària iniciativa, que rep el nom de *La ciutat dels nens*, s'ha estès arreu del món i les localitats que s'hi han sumat, com Vic a Catalunya, disposen d'un Consell dels Nens que fa arribar a l'alcalde les seves demandes. El projecte està revertint una de les màximes de Tonucci, que assegura que "els infants saben que els adults els estimen molt, però que no els escolten mai".

GETTY